

Piramide van lesbezoeken

2022 - 2026

Inhoudsopgave

INLEIDING	3
WAAROM: OPBRENGSTEN LESBEZOEKEN	4
LEERKRACHTEN	4
SCHOOLNIVEAU	4
HOE: ALGEMENE UITGANGSPUNTEN.....	5
GEDEELD EIGENAARSHIP	5
FACILITERING.....	5
FREQUENTIE LESBEZOEKEN	5
DUIDELIJKE ROLVERDELING	5
POSITIEVE (EN DIRECTE) FEEDBACK	5
INSTRUMENTARIUM	5
INTEGRITEIT.....	5
WAT: DE PIRAMIDE VAN LESBEZOEKEN	6
INLEIDING	6
DRIE LAGEN	6
Coachen	6
Begeleiden.....	6
Beoordelen.....	6
VIER HOEKSTENEN	6
HOEKSTENEN LAAG 'COACHING'	6
Het flitsbezoek.....	7
Collegiale visitatie door een leerkracht	7
Collegiale visitatie door een lid van de kwaliteitsgroep	8
Het informele lesbezoek	8
HOEKSTENEN LAAG 'BEGELEIDING'	9
Lesbezoek coördinator (kwaliteitsgroep).....	9
Lesbezoek intern begeleider	10
Lesbezoek lerarenbegeleider	10
Lesbezoek externe deskundige.....	11
HOEKSTENEN LAAG 'BEOORDELING'	12
Lesbezoek externe auditor.....	12
Lesbezoek inspecteur.....	13
Lesbezoek directie	13
Lesbezoek externe deskundige.....	14
BORING.....	15

Inleiding

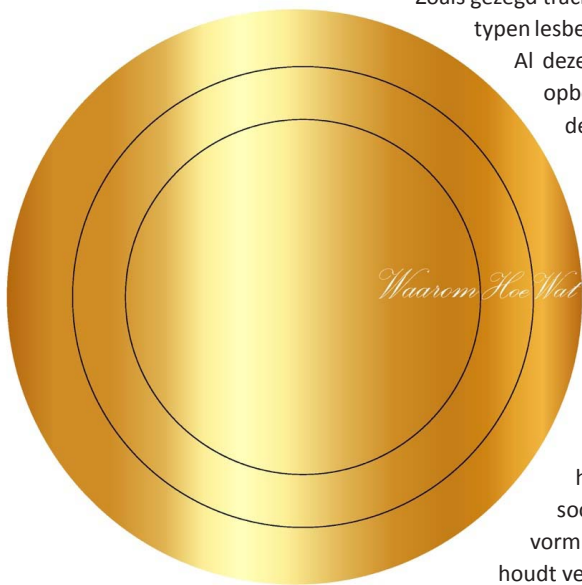
Doordat leerlingen, leerkrachten en pedagogische en didactische inzichten veranderen moet ook het onderwijs worden aangepast. Elke leerling is anders en heeft specifieke leer- en ontwikkelbehoeften. Daarom heeft de school een manier van werken ontwikkeld waarbij gebruik wordt gemaakt van verschillende vormen van lesbezoeken. Deze werkwijze vraagt om een andere professionele benadering van leerkrachten en meer aandacht voor het competentie management. Onderdeel van de aanpak is het reflecteren op eigen functioneren, onder andere door middel van collegiale visitaties.

Een lerende cultuur wordt eerder als een resultaat van het proces van lesbezoeken beschouwd, dan als voorwaarde. Toch moet van tevoren met een aantal zaken rekening gehouden worden. Het is van belang dat leerkrachten een open houding hebben en van anderen willen leren. Hiervoor is wederzijds vertrouwen nodig en het kritisch en met een zekere distantie kunnen kijken naar zichzelf, de ander en de school. Dit vraagt bepaalde vaardigheden (observeren, feedback geven) die van tevoren kunnen worden getraind mocht dit nodig zijn.

Zoals gezegd trachten we op onze school onze ambities te bereiken door het invoeren van verschillende typen lesbezoeken. Elk lesbezoek kent een andere opzet en daarmee andere opbrengsten of doelen.

Al deze lesbezoeken zijn gestructureerd in de zogenoemde Piramide van lesbezoeken. Het opbouwen van deze Piramide is gestart in het schooljaar 2016 – 2017. De hoekstenen van de Piramide zijn stuk voor stuk geïntroduceerd of gespecificeerd, en onderdeel geworden van de Piramide. Naarmate de tijd verstrijkt raakten de medewerkers gewend aan 'lesbezoeken' en kon er worden over gegaan op de bouw van een andere laag of andere hoeksteen. De Piramide van lesbezoeken, is na feedback van het team en met name de kwaliteitsgroep Onderwijsresultaten en onderwijsproces, in oktober 2018 als geheel geïntroduceerd en in december 2018 definitief vastgesteld.

In dit borgingsdocument wordt, vanuit de Gouden cirkel, de indeling gecategoriseerd worden aan de hand van de waarom-, hoe- en wat-vraag. Bij de waarom-vraag zal stilgestaan worden op de opbrengsten van de Piramide van lesbezoeken op individueel en schoolniveau. Bij de hoe-vraag zal ingegaan worden op de uitgangspunten die hierbij gelden. De wat-vraag wordt beantwoord met de concrete invulling van de soorten lesbezoeken, voorzien van duidelijkheid omtrent onder meer de betrokkenen, de vorm & organisatie, de inhoud, het instrumentarium en het doel. Het afsluitende hoofdstuk houdt verband met de (wijze van) borging.

Waarom: opbrengsten lesbezoeken

In bovenstaande is weergegeven met welke soort lesbezoeken we op dit moment op school te maken hebben en wat het karakter van deze lesbezoeken is. Omdat deze lesbezoeken langzaam ingevoerd zijn en daarbij het doel van de verschillende types goed geïntroduceerd is, heeft het team en de school de tijd gekregen om het proces en de opbrengsten hiervan te doorgronden en in te bedden. De stap om de lesbezoeken te gebruiken als input voor de gesprekken was dan ook zo gemaakt. Zowel leerkrachten, de coördinatoren als de directie ervaren een groot aantal opbrengsten van de lesbezoeken zowel voor de school als geheel als de leerkracht als individu. De waarom-vraag is hiermee beantwoord.

Leerkrachten

Op het niveau van de leerkrachten worden onder meer de volgende effecten ervaren:

- Door uitwisseling vergroten leerkrachten hun kennis en verstevigen ze hun basis ten aanzien van didactische aanpakken. Dat draagt bij aan de kwaliteit van het onderwijs van de leerkracht.
- Doordat meer dan in het verleden op verschillende lagen en hoekstenen wordt geïntervenieerd staan leerkrachten, met name de beginnende, zelfverzekerder voor de groep.
- Leerkrachten zijn zich bewuster van de kwaliteit en de opbrengst van hun eigen onderwijs. Ze reflecteren meer, wat aanknopingspunten biedt voor verbetering.
- Naast de genoemde opbrengsten blijkt uit de gesprekken met de beginnende leerkrachten dat ze, na een periode van gewenning, het erg leuk en leerzaam vinden om deel te nemen aan dit proces. Leerkrachten leren graag van elkaars talenten. Ook ervaren leerkrachten die anders worden ingezet hebben hier positieve ervaringen mee.
- De lesbezoeken dragen bij aan de bewustwording van de leerkracht op het gebied van lesgeven. Het geeft hen nieuwe inzichten en ideeën, bijvoorbeeld over welke werkvormen effectief zijn. De leerkrachten leren bewust te reflecteren en komen in ontwikkeling en worden binnen de schoolstandaard begeleid. Ze zijn meer gemotiveerd, opener en ondernemender.

Schoolniveau

Ook op schoolniveau worden effecten ervaren:

- Regelmatig wordt in de praktijkvoorbeelden genoemd dat er een opener cultuur ontstaat. Het wordt voor leerkrachten makkelijker bij elkaar binnen te lopen, deuren zijn vaker niet bewust dicht. Ook vraagt men meer hulp aan elkaar, zowel aan collega's van hetzelfde leerjaar als daarbuiten.
- Leerkrachten kunnen bijdragen aan het vergemakkelijken van het invoeren van veranderingen in de organisatie, doordat ervaringen worden uitgewisseld.
- Verder wordt door enkelen zelfs genoemd dat de opbrengst van lesbezoeken hoger is dan van 'gewone' studiedagen waarbij bijvoorbeeld een externe persoon wordt ingehuurd voor een presentatie.
- Gemiddeld genomen wordt, ook door externen, verbetering gezien in de resultaten en opbrengsten van de school. De focus lijkt gelegd te zijn op de zaken die er werkelijk toe doen. Dit wordt ook/deels in verband gebracht met de lesbezoeken.
- Op de school heerst een open en prettig klimaat ten aanzien van de lesbezoeken.
- De school heeft veel expertise gekregen over het opzetten en doen van lesbezoeken.

Hoe: algemene uitgangspunten

In bovenstaande ingegaan op de waarom-vraag. De inrichting van deze lesbezoeken is voorwaardelijk voor het realiseren van deze opbrengsten. In onderstaande de voornaamste voorwaarden die direct verband houden met onze Piramide.

Gedeeld eigenaarschap

Gedeeld eigenaarschap in het doel, de opzet en uitvoering is een belangrijke (voor) waarde in dezen. Het team moet het belang zien van de lesbezoeken om het resultaat te optimaliseren. Het meekrijgen van het team en het creëren van gedeeld eigenaarschap is gerealiseerd door onder meer het voeren van gesprekken over de aanleiding en de te verwachten opbrengsten voor de leerkrachten, leerlingen en de school.

Dit resultaat dient geborgd te blijven door het belang duidelijk te maken, door prioriteiten te stellen en als directie en kwaliteitscoördinatie zelf betrokken te zijn en te blijven. Ook bij gedeeld eigenaarschap is enige sturing noodzakelijk. Dit kan bestaan uit steeds opnieuw ter sprake brengen van de lesbezoeken, het aandringen op het visiteren (bijvoorbeeld tijdens ambitiegesprekken) en uit het ruim van tevoren inplannen van bijeenkomsten.

Facilitering

Facilitering vindt plaats door kwaliteitscoördinatoren en (zo nodig) leerkrachten, indien nodig, vrij te roosteren en een aantal extra uren binnen hun jaartaak te geven. Concreet valt te denken aan het creëren van ambulante tijd middels de lessen bewegings- en godsdienstonderwijs. Zo is er tijd gereserveerd voor meerdere visitaties en nagesprekken.

Frequentie lesbezoeken

De lesbezoeken zijn ingebouwd in de schoolstructuur en de wijze waarop les wordt gegeven of les gegeven zou moeten worden. De lesbezoeken zijn bovendien voor zover mogelijk cyclisch en doorlopend. Dit zorgt voor meer focus zodat de opbrengst maximaliseert.

Voor bepaalde lesbezoeken is een bepaalde frequentie bepaald, zodat de routine het proces efficiënt houdt. De tijd die de cyclus van een lesbezoek inneemt, namelijk: voorbereiding; lesbezoek; nabespreken; analyse en verslaglegging wordt opgenomen in het bekwaamheidsdossier.

Duidelijke rolverdeling

Er is ervoor gezorgd dat bij de verschillende soorten lesbezoeken de rollen goed ingedeeld zijn. Aan de coachende en begeleidende lesbezoeken zijn geen beoordeling verbonden. Bij beoordelende lesbezoeken is dat wel het geval. De lesbezoeken van de kwaliteitscoördinatoren (ongeacht aanwezigheid directie) zijn niet beoordelend. De lesbezoeken van de directie (ongeacht aanwezigheid kwaliteitscoördinatoren) zijn wel beoordelend, uitgezonderd de flitsbezoeken.

Positieve (en directe) feedback

De verwachting is dat de te geven feedback op lesbezoeken een positieve insteek heeft. De bespreking van de uitkomsten moet snel, het liefst direct na het lesbezoek of in ieder geval op dezelfde dag. Ook het verslag, gemaakt door de observator, moet binnen 7 dagen klaar zijn en aan de geobserveerde worden aangeboden. Met het verslag wordt bedoeld een ingevulde kijkwijzer, aangevuld met een toelichting op de indicatoren.

Instrumentarium

Op onze school maken we bij lesbezoeken (soms zelf ontwikkelde) instrumenten. Het kan gaan om kijkwijzers of observatieformulieren om gericht te observeren in het geval van lesbezoeken. Het gebruik van formats leidt over het algemeen tot meer duidelijkheid over wat er van leerkrachten verwacht wordt. Dit kan drempels wegnemen of uitstelgedrag voorkomen. We zijn ons er ook van bewust dat deze hulpmiddelen ook risico's met zich meebrengen, namelijk dat het verwordt tot een afvinklijstje en wellicht bepaalde zaken juist niet aan het licht komen.

Integriteit

De observatie, nabespreking en verslaglegging wordt door eenieder met integriteit behandeld.

Fase 1 - Start	Coöperatieve werkvormen	Tabellen
De leerkracht presenteert de samenvatting voorbereiding bij de leerlingen (wat weten we al?)	Genummerde hoorden	1. Voorzitter
De leerkracht gebruikt hiervoor eigen ervaringen van de leerlingen, hij/zij een oud leerdoel op of realiseert een korte en heldere zelfreflectie/evaluatie	Ronde	2. Schrijfwaker
Dit leerdoel is concreet en controlebaar en bestaat uit een concept en een vaardigheid	Woordweb	3. Tijdbewaker
De leerkracht presenteert het leerdoel op het bord met een voorbeeld (wat gaan we leren?)	Interview	4. Materieelbaas
De leerkracht besteedt op zijn moment in de les aandacht aan het toelichten van het leerdoel	Denken - delen - uitwisselen	5. Notulist
De leerkracht geeft een lesoverzicht (wat gaan we doen?)	Om de beurt	6. Aanspreekster
	Brainstorm	7. Tafelbaas

Zie notities!

Afspraak schoolbreed: altijd coöperatieve vorm bij deze fase

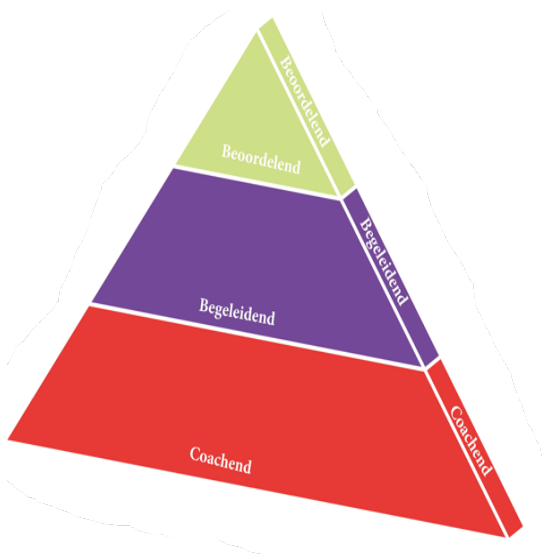
Wat: de Piramide van lesbezoeken

Inleiding

Onze focus is gericht op het blijvend verbeteren van de kwaliteit van ons onderwijs. Onze ambitie is in alle groepen het beste onderwijs te geven aan al onze leerlingen, elke dag weer. Een hiermee samenhangende ambitie is het doen excelleren van alle leerkrachten. Een van de instrumenten die we voor beide ambities inzetten is het structureel volgen en evalueren van het onderwijsleerproces middels lesbezoeken op verschillende niveaus, in verschillende samenstellingen en met verschillende doelstellingen. Het geheel van lesbezoeken hebben we ingebed in onze 'Piramide van lesbezoeken' die bestaat uit drie lagen en elke laag is weer opgebouwd uit vier hoekstenen.

Drie lagen

Onze 'Piramide van lesbezoeken' bestaat uit drie lagen die staan voor het meest onderscheidende karakter tussen de lesbezoeken. Lesbezoeken op onze school hebben een coachend karakter, of is begeleidend dan wel beoordelend van aard. Omdat er in de literatuur geen eenduidige definitie te vinden is voor met name het verschil tussen coachen en begeleiden, zullen we voor de duidelijkheid onze definitie in onderstaande nader beschrijven.

Coachen

Onder coachen wordt onder meer verstaan de ondersteunende relatie tussen de coach en degene die gecoacht wordt. De coach geeft geen bevelen en controleert evenmin. Wel worden aanbevelingen of tips (en tops) geformuleerd. Degene die gecoacht wordt leert hoe het moet, niet van de coach, maar vanuit zichzelf, gestimuleerd door de coach. Er is (in de meeste gevallen) sprake van gelijkwaardigheid.

Begeleiden

Bij begeleiden stuurt de begeleider het proces aan, geeft wel aanwijzingen en volgt de ontwikkeling van de ander. De begeleider is veelal een specifieke functionaris en/of heeft een specifieke rol of deskundigheid. Er kan sprake zijn van controle, niet van beoordelen.

Beoordelen

Bij beoordelen is er sprake van een hiërarchische verhouding en sprake van oordelen. De beoordelaar geeft een oordeel over de (al verworven) competenties en/of de ontwikkeling.

Vier hoekstenen

Elke laag van onze Piramide is opgebouwd uit vier hoekstenen, die binnen de coachende, begeleidende of beoordelende laag, het soort lesbezoek symboliseert. In onderstaande zal dit gevisualiseerd worden weergegeven, waarna enkele algemene uitgangspunten die betrekking hebben op onze lesbezoeken worden beschreven. Het vervolg zal zijn dat enkele kenmerken per type lesbezoek nader worden beschreven.

Hoekstenen laag 'coaching'

Binnen de onderste laag onderscheiden we vier soorten lesbezoeken, te weten:

- Het flitsbezoek
- Collegiale visitatie door een leerkracht
- Collegiale visitatie door een lid van de kwaliteitsgroep
- Het informele lesbezoek

In onderstaande worden deze lesbezoeken nader toegelicht aan de hand van vijf kenmerken: de betrokkene, de vorm & organisatie, de inhoud, het doel en het instrumentarium.

Het flitsbezoek

Betrokkene

Een flitsbezoek kan worden uitgevoerd door alle bij de school betrokken functionarissen.

Vorm & organisatie

Betrokkene brengt een kort bezoekje aan de groep(en). Deze bezoekjes mogen ingepland worden maar dat is niet strikt noodzakelijk. De leerkracht hoeft ook niet van tevoren te weten of een dergelijk bezoek afgelegd wordt. De betrokkene kan kort (ongeveer 3 minuten) in de klas zijn omdat hij of zij met een focus observeert. Betrokkene bezoekt de groep in een bepaalde periode vaker.

Inhoud

Betrokkene observeert in een paar minuten het onderwijsleerproces vanuit 5 focusgebieden:

- Doen de leerlingen wat ze moeten doen? (Nemen ze daadwerkelijk deel aan de les?)
- Kiezen leerdoel (wat is het leerdoel en in hoeverre zijn de lesopbouw en activiteiten in lijn met het doel?)
- Beslismomenten (welke interventies doet de leraar om de leerlingen te helpen bij het behalen van het leerdoel?)
- Wanden scannen (wat hangt er aan de muren ter ondersteuning van het onderwijsleerproces?)
- Veiligheid en gezondheid (zijn er risico's die aangepakt moeten worden?)

Na de observatie zijn er in grote lijnen drie mogelijkheden:

- Er is niet veel opgevallen. Betrokkene kan aangeven de observatie als fijn ervaren te hebben en bij voorkeur worden positieve zaken benoemt.
- Er zijn zaken opgevallen die echt niet op orde zijn. Betrokkene draait er niet om heen en maakt hier opmerkingen over.
- Er is het een en ander opgevallen. Betrokkene stelt de leerkracht hier een reflectieve vraag over die is opgebouwd uit vijf elementen: situatie, reflectie op onderwijspraktijk, overweging, beslissing en impact op leerlingen.

Doel

Met flitsbezoeken kunnen een aantal zaken beoogd worden. Een juiste focus maakt dat middels flitsbezoeken, op een effectieve wijze, gebouwd kan worden aan een professionele organisatie en een reflectief klimaat in de school. Het ultieme doel van flitsbezoeken is dat leerkrachten door zelfreflectie nog beter worden en daarmee nog beter onderwijs bieden aan leerlingen. Flitsbezoeken ondersteunen vooral ook het collectief bespreken van het thema goed onderwijs

Instrumentarium

Flitsbezoeken vergen weinig rompslomp. Een eenduidige kijkwijzer is er niet. Omdat het desalniettemin aan te bevelen is de bij de inhoud opgesomde focusgebieden goed in acht te nemen, wordt voorgesteld de in Sharepoint opgeslagen kijkwijzer in gebruik te nemen:

- Kijkwijzer flitsbezoek

Collegiale visitatie door een leerkracht

Betrokkene

Bij deze vorm van lesbezoeken is het gangbaar dat een groepsleerkracht een andere groepsleerkracht bezoekt. In de geplande cyclus worden de vakleerkrachten (godsdienst en bewegingsonderwijs) hier ook altijd bij betrokken als observator en observant.

Vorm

Twee keer per schooljaar organiseren we geplande collegiale visitaties, waarbij leerkrachten elkaars lessen middels een kijkwijzer observeren en hier achteraf feedback op geven. De leerkracht is vrij in de wijze waarop de terugkoppeling wordt gedaan, zij het dat een nagesprek middels een ingevulde kijkwijzer de voorkeur geniet.

Inhoud & organisatie

De inhoud van de collegiale visitatie verschilt gedurende een periode. Zo staat de collegiale visitatie de ene keer ten dienste van een van de vakdomeinen, de volgende keer wordt dit gerelateerd aan het klassenmanagement. In ieder geval kan in zijn algemeenheid gesteld worden dat een collegiale visitatie altijd raakvlakken heeft met de geformuleerde ambities in het ambitieplan.

De collegiale visitaties worden zoveel als mogelijk ingepland tijdens ambulante momenten van de leerkrachten, en zo mogelijk ook op dezelfde dag. Voordeel hiervan is dat aan het eind van de dag beide leerkrachten elkaar dezelfde dag hebben geobserveerd en één moment nodig hebben om de terugkoppeling gerealiseerd te hebben.

Doel

- Het geven van **feedback**: mensen hebben terugkoppeling nodig om zich een oordeel te kunnen vormen over het eigen professionele gedrag.
- Het **evalueren** van het professionele handelen, gericht op erkenning op vakmatig niveau als op persoonlijk niveau.
- Het **uitgedaagd worden** door collega's die andere dingen waarnemen dan je zelf doet.
- Het **leren van rolmodellen**: het kunstje afkijken en daarna zelf proberen.
- Realiseren van **een doorgaande lijn**: creëren van dezelfde manier van werken op het gebied van inhoud en methodiek, houding en gedrag in de groep en vakoverstijgende aspecten.
- Het borgen, verbreden en verdiepen van de professionele, transparante aanspreek- en kwaliteitscultuur.

Instrumentarium

De uitgesproken verwachting is dat bij dit soort lesbezoeken de bij het team bekende kijkwijzers worden gehanteerd voor observatie, verslaglegging en het nagesprek:

- Kijkwijzer 'Expliciete directe instructiemodel in combinatie met coöperatieve werkvormen'
- Kijkwijzer 'GRRIM – Begrijpend Lezen'
- Kijkwijzer 'Woordenschat'

Collegiale visitatie door een lid van de kwaliteitsgroep

Betrokkene

De school telt vijf kwaliteitsgroepen: Onderwijsproces & Onderwijsresultaten (O&O), Taal & Rekenen (T&R), Actief burgerschap & Schoolklimaat (A&S), Kwaliteitszorg & Ambitie (K&A) en Communicatie & Ouderbetrokkenheid (C&O). Alle groepsleerkrachten nemen deel aan twee van de vijf kwaliteitsgroepen, en nemen in ieder geval zitting in de kwaliteitsgroep O&O of T&R. Elke kwaliteitsgroep is gerechtigd met elkaar af te spreken lesbezoeken bij elkaar of bij anderen te doen, het onderwerp van de kwaliteitsgroep betreffende. Dit houdt in dat een, enkele of alle leden van een kwaliteitsgroep alle leden en niet-leden van die kwaliteitsgroep kunnen visiteren.

Vorm & organisatie

De kwaliteitscoördinator en leden maken een lesbezoekenrooster en bezoeken elkaar en de overige niet-kwaliteitsgroepleden. Van dit lesbezoek wordt verslag gedaan en de resultaten worden besproken in een van de kwaliteitsgroeptoverleggen. Conform het overzicht lesbezoeken vinden deze lesbezoeken in ieder geval minstens een keer per schooljaar plaats. De leden dragen er zorg voor dat de organisatorische aspecten geregeld zijn.

Inhoud

In de regel is het samenhangender dat de leden vanuit deze coachende laag praktischer te werk gaan door de lesbezoeken niet enkel te richten op de lessen die ook in de andere lagen voorkomen, maar vooral ook gericht te zijn op activiteiten en projecten. In onderstaande een opsomming van vier van de vijf kwaliteitsgroepen en enkele concrete voorbeelden van te observeren 'lessen'.

- Kwaliteitsgroep Actief burgerschap & Schoolklimaat: activiteiten projectweken Burgerschap, observaties in het kader van het document 'Dagverloop basisschool Al Iman' en het optreden 'Klas op de Plank'.
- Kwaliteitsgroep Taal en Rekenen: activiteiten Rekenen en Taal in het kader van de Grote Rekendag respectievelijk de Kinderboekenweek, Voorleesdagen en week van het Nederlands.
- Kwaliteitsgroep Kwaliteitszorg en Ambitie: deelname aan een officiële audit of een door de leden gecoördineerde audit.
- Kwaliteitsgroep Onderwijsresultaten en Onderwijsproces: observaties in het kader van het toetsprotocol, lesbezoeken naar de leeromgeving.

Doel

- Het geven van **feedback**: mensen hebben terugkoppeling nodig om zich een oordeel te kunnen vormen over het eigen professionele gedrag
- Het **evalueren** van het professionele handelen, gericht op erkenning op vakmatig niveau als op persoonlijk niveau.
- Het **borgen** van gemaakte afspraken omtrent zaken die de kwaliteitsgroep betreffen en elkaar zo nodig hierop aan te spreken.
- Realiseren van **een doorgaande lijn en eenduidigheid**: creëren van een gezamenlijke manier van werken op het gebied van inhoud en methodiek, houding en gedrag in de groep en vakoverstijgende aspecten die verband houden met onderwerpen van de kwaliteitsgroep.
- Het borgen, verbreden en verdiepen van de professionele, transparante aanspreek- en kwaliteitscultuur.

Instrumentarium

Mochten 'zuivere' lessen bezocht worden dan wordt gebruik gemaakt van de kijkwijzers die in onderstaande lagen worden opgesomd. Betreffen het activiteiten en projecten dan verdient het de voorkeur dat beleidsstukken, protocollen of gemaakte afspraken hieromtrent als uitgangspunt dienen ter voorbereiding maar ook ter evaluatie.

Het informele lesbezoek

Betrokkene

Alle functionarissen die betrokken zijn bij de school.

Vorm & organisatie

De vorm van het informele lesbezoek is zo vrij mogelijk. Er zijn hier geen restricties aan verbonden mits de observant vooraf op de hoogte wordt gebracht van een mogelijk informeel lesbezoek. Een informeel lesbezoek kan enkel plaatsvinden als op organisatorisch vlak door directie niets geregeld hoeft te worden inzake eventuele vervanging. Ook ten aanzien van de verslaggeving en nabespreking geldt dat dit ter afstemming is. Als om welke reden ook geen verslag wordt gedaan van de geobserveerde les, is dit toegestaan, mits het niet als hinderlijk wordt ervaren (en het daarmee een averechtse werking krijgt).

Inhoud

Ook hier zijn geen restricties aan verbonden. De te observeren les kan variëren en betrekking hebben op het klassenmanagement, de differentiatie, maar ook op de overgang of zelfs de opening en afsluiting van een les. Het is aan de observator en observant om dit onderling af te stemmen.

Doel

Het mogelijk maken dat eenieder een beroep kan doen op een ander en diens kwaliteiten, mening of wat ook wil benutten ten behoeve van de eigen ontwikkeling.

Instrumentarium

Ten aanzien van het instrumentarium geldt een afspraak: hetgeen met elkaar afgesproken is. Dit zou kunnen inhouden dat geen kijkwijzer gehanteerd wordt.

Hoekstenen laag 'begeleiding'

Binnen de middelste laag onderscheiden we vier soorten lesbezoeken, te weten:

- Lesbezoek coördinator (kwaliteitsgroep)
- Lesbezoek intern begeleider
- Lesbezoek lerarenbegeleider
- Lesbezoek externe deskundige

In onderstaande worden deze lesbezoeken nader toegelicht aan de hand van vijf kenmerken: de betrokkene, de vorm & organisatie, de inhoud, het doel en het instrumentarium.

Lesbezoek coördinator (kwaliteitsgroep)

Betrokkene

Bij deze soort lesbezoeken is de coördinator van een van de vijf kwaliteitsgroepen de observator van alle te observeren lessen. Vanaf eind schooljaar 2017-2018 is de situatie zo dat de functionaris 'intern begeleiding', 'VVE-coördinatie', 'Veiligheidscoördinatie' en 'Anti-pestcoördinatie' samenvalt met die van een van de vijf kwaliteitscoördinatoren.

Ondersteuningsniveau	Omschrijving	Documentatie	Verantwoordelijke
Binnenbegeleiding	1. Lesbezoek coördinator (kwaliteitsgroep)	In de afbeelding worden de leerlingen, observant en het (beobacht) per vergadering te observeren lesbezoek, leer- en overgang- (overgang) moment geregeld.	Beobacht
	2. Lesbezoek intern begeleider	In de afbeelding worden de leerlingen, observant en het (beobacht) per vergadering te observeren lesbezoek, leer- en overgang- (overgang) moment geregeld.	In principe moet de observant de lesbezoek en het (beobacht) per vergadering te observeren lesbezoek, leer- en overgang- (overgang) moment geregeld.
	3. Lesbezoek lerarenbegeleider	In de afbeelding worden de leerlingen, observant en het (beobacht) per vergadering te observeren lesbezoek, leer- en overgang- (overgang) moment geregeld.	In principe moet de observant de lesbezoek en het (beobacht) per vergadering te observeren lesbezoek, leer- en overgang- (overgang) moment geregeld.
	4. Lesbezoek externe deskundige	In de afbeelding worden de leerlingen, observant en het (beobacht) per vergadering te observeren lesbezoek, leer- en overgang- (overgang) moment geregeld.	In principe moet de observant de lesbezoek en het (beobacht) per vergadering te observeren lesbezoek, leer- en overgang- (overgang) moment geregeld.
Externe ondersteuning	5. Lesbezoek externe deskundige	Afhankelijk van de situatie: - afbeelding - afbeelding - afbeelding	In principe moet de observant de lesbezoek en het (beobacht) per vergadering te observeren lesbezoek, leer- en overgang- (overgang) moment geregeld.

Vorm & organisatie

Minstens twee keer per jaar bezoekt de kwaliteitscoördinator Taal & Rekenen of Onderwijsresultaten & Onderwijsproces, veelal vergezeld door een externe deskundige, de groepsleerkracht in het kader van de ambities op een van de taaldomeinen. De kwaliteitscoördinator heeft, in de meest gunstige situatie, één dag in de week een ambulante dag waarin ze haar werkzaamheden uitvoert waar ook het evalueren van het onderwijsleerproces onder valt. Bijna alle lesbezoeken worden dan ook gepland op deze voor haar ambulante dag. In het overzicht lesbezoeken wordt hier zoveel rekening mee gehouden. Is het onoverkomelijk dat lesbezoeken op een andere dag moeten plaatsvinden dan wordt in overleg met de directie zorggedragen voor vervanging. Na een lesobservatie ontvangen de leerkrachten in ieder geval een ingevulde kijkwijzer, en bij voorkeur ook een gespreksverslag van de nabespreking die ook bijna altijd na schooltijd plaatsvindt. De serie lesbezoeken wordt afgesloten met een plenaire terugkoppeling op een kwaliteitsgroepoverleg.

De VVE-coördinator heeft lesbezoeken die afgestemd zijn op de leerkrachten van de kleuterjuffen en waar vanuit hun rol begeleiding op wordt gegeven.

Inhoud

De kwaliteitscoördinator kan lessen van alle domeinen volgen maar beperkt zich veelal tot de ingezette trajecten: Spelling, Rekenen, Begrijpend Lezen/Luisteren, al dan niet in combinatie met een wereldoriënterende vak. Lessen "Begrijpend Lezen" vinden hun oorsprong uit de

methoden van de wereldoriënterende vakken gecombineerd met de strategieën of uit de methode Nieuwsbegrip. Verder voor de onderbouw en groep 3: Lessen Begrijpend Luisteren uit Piramide, een methodeonafhankelijk (lees)boek en Veilig Leren Lezen. De Taalmethode 'Taal Actief' wordt gebruikt voor de spellingslessen, de rekenmethode 'Wereld in getallen' voor de rekenlessen.

De lessen die gegeven worden door de VVE-coördinator hebben uiteraard betrekking op aspecten van het kleuteronderwijs, zonder enige vorm van restrictie. Wat inhoud betreft wordt volledig ingespeeld op wat nodig is in het belang van het kleuteronderwijs of de kleuterjuffen.

Doel

- Omdat de kwaliteitscoördinator Taal & Rekenen of Onderwijsresultaten & Onderwijsproces zich veelal laat vergezellen door een externe deskundige, vindt (in)direct **verdere scholing van de kwaliteitscoördinator** plaats en is sprake van een gestructureerde en begeleide opstart door gespecialiseerde externen langzaam maar zeker deskundigheidsoverdracht gerealiseerd wordt.
- Het **borgen** van gemaakte afspraken voor wat in ieder geval de eerder uitgezette trajecten ten aanzien van het Begrijpend Lezen/luisteren, Rekenen en Spelling, en elkaar zo nodig hierop aan te spreken.
- Realiseren van **een doorgaande lijn en eenduidigheid ten aanzien van in ieder geval Begrijpend Lezen/Luisteren, Rekenen en Spelling**: creëren van een gezamenlijke manier van werken op het gebied van inhoud en methodiek, houding en gedrag in de groep en vakoverstijgende aspecten
- Het borgen, verbreden en verdiepen van de professionele, transparante aanspreek- en kwaliteitscultuur.
- Het geven van **feedback**: mensen hebben terugkoppeling nodig om zich een oordeel te kunnen vormen over het eigen professionele gedrag
- Het **evalueren** van het professionele handelen, gericht op erkenning op vakmatig niveau als op persoonlijk niveau.

Instrumentarium

- Kijkwijzer 'Expliciete directe instructiemodel in combinatie met coöperatieve werkvormen'
- Kijkwijzer 'GRRIM – Begrijpend Lezen'
- Lessen Piramide: kijkwijzer is afhankelijk van het te observeren domein

Lesbezoek intern begeleider

Betrokkene

Onze school telt twee intern begeleiders. Zij zijn derhalve als enige betrokken bij dit soort lesbezoeken dat afgelegd wordt bij groeps- en/of vakleerkrachten. De intern begeleider kan zich laat vergezellen door een expert van Passend Onderwijs Almere.

Vorm & organisatie

Minstens twee keer per jaar bezoekt de intern begeleider, conform het overzicht lesbezoeken, de leerkracht in het kader van de uitvoering van de groepswijzer en/of andere plannen (die betrekking hebben op specifieke onderwijsbehoeften van de leerling). De intern begeleider gaat na of de interventies van de groepswijzer of het plan ook werkelijk ten uitvoer worden gebracht, en in hoeverre dit dan effectief is. Van de leerkracht wordt geen voorbereiding verwacht daar de intern begeleider zich voorbereidt op de te observeren les en haar programma aanpast aan het lesrooster van de leerkracht. Bevindingen van de lesobservatie worden door de intern begeleider vastgelegd en meegenomen in een nabespreking.

Inhoud

De observatie heeft te allen tijde een relatie met de groepswijzer en/of andere plannen, en daarmee ook weekplanning. De intern begeleider maakt zelf een afweging welk vakgebied van de groepswijzer of het plan (en dus les) als uitgangspunt te nemen.

Doel

- Het **begeleiden van leerkrachten** in de uitvoer van de groepswijzer en en/of andere plannen (die betrekking hebben op specifieke onderwijsbehoeften van de leerling).
- **Het borgen** van de ondersteuningsstructuur, en gemaakte afspraken tijdens een groepsbespreking of ander belangrijk formeel overleg.
- **Het borgen** van gemaakte afspraken in ons ontijdens een groepsbespreking of ander belangrijk formeel overleg.
- Realiseren van **een doorgaande lijn en eenduidigheid ten aanzien groepswijzers, plannen en weekplanningen**.
- Het borgen, verbreden en verdiepen van de professionele, transparante aanspreek- en kwaliteitscultuur.
- Het geven van **feedback**: mensen hebben terugkoppeling nodig om zich een oordeel te kunnen vormen over het eigen professionele gedrag
- Het **evalueren** van het professionele handelen, gericht op erkenning op vakmatig niveau als op persoonlijk niveau.

Instrumentarium

De groepswijzer, de weekplanning en/of het plan wordt als uitgangspunt genomen. De kijkwijzer 'Handelingsgericht werken' kan de intern begeleider ter observatie gebruiken.

Lesbezoek lerarenbegeleider

Betrokkene

De school heeft nu al een aantal jaar de beschikking over een aantal ambassadeurs van het Expliciete Directe Instructiemodel, oftewel EDI-ambassadeurs. Onze school telt vier tot EDI-ambassadeur bekroonde leerkrachten. De EDI-ambassadeur is een excellente vakbekwame leerkracht die tevens ingezet wordt ter begeleiding van andere en/of beginnende leerkrachten. De(ze) lerarenbegeleider observeert en begeleidt leerkrachten in hun functioneren op didactisch (en pedagogisch) vlak. Onze school telt vier tot EDI-ambassadeur bekroonde leerkrachten.

Vorm & organisatie

Met de lerarenbegeleiders is een verdeling gemaakt opdat alle leerkrachten onder verantwoordelijkheid van een van de lerarenbegeleiders vallen. Bij deze lesbezoeken worden lesvoorbereidingen gemaakt middels de voorbereidingspowerpoint EDI-les, en wordt de koppeling gemaakt met de groepswijzer en de weekplanning. Gemiddeld eens per twee maanden bezoekt de lerarenbegeleider alle onder hun verantwoordelijkheid vallende leerkrachten in het kader van hun ontwikkeling en functioneren op pedagogisch en didactisch vlak. De te observeren les is middels het overzicht lesbezoeken inzichtelijk gemaakt en wordt frequent geactualiseerd middels de maandelijkse memo. Via het digitale bekwaamheidsdossier (of de e-mail) ontvangt de leerkracht het verslag van het lesbezoek nadat het nagesprek heeft plaatsgevonden.

Met de lerarenbegeleiders is afgesproken dat ze op hun vrije dagen of te creëren ambulante momenten de lesbezoeken en nagesprekken inplannen. Onderling worden de tijden en de te observeren lessen besproken. Van de geobserveerde les maakt de lerarenbegeleider een verslag en na elk lesbezoek volgt een nagesprek. De begeleiding is gebaseerd op het boek Expliciete directe instructie, waar een samenvatting van beschikbaar is.

Inhoud

Geen restrictie in soort lesbezoek, wel de voorkeur dit in overeenstemming te laten zijn met het ambitieplan of de ontwikkeling (en dus veelal de hulpvraag) van de leerkracht. In de praktijk betreft het met name lessen Rekenen (en/of Begrijpend Lezen/Luisteren).

De lerarenbegeleider observeert voornamelijk rekenlessen en maakt geleidelijk de overstap naar andere vakgebieden. De te observeren les wordt onderling afgestemd.

Doel

Voornaamste doel van de lerarenbegeleider is het begeleiden van leerkrachten in hun competentieontwikkeling van startbekwaam naar basisbekwaam. De basisbekwame leerkrachten worden begeleid naar vakbekwaam. De vakbekwame leerkrachten worden uitgedaagd om te excelleren.

De excellente leerkracht heeft als doel het begeleiden van beginnende startbekwame leerkrachten in hun proces naar basisbekwaam en vervolgens vakbekwaam.

Instrumentarium

De lerarenbegeleider gebruikt bij het team bekende kijkwijzers. Daar de speerpunten gericht zijn op met name het Rekenen, Spelling en Begrijpend Lezen betreft het de volgende kijkwijzers:

- Kijkwijzer 'Expliciete directe instructiemodel in combinatie met coöperatieve werkvormen'
- Kijkwijzer 'GRRIM – Begrijpend Lezen'

Lesbezoek externe deskundige

Betrokkene

Elk jaar hebben we te maken met inzet van externe deskundigen als begeleider van een leerkracht, groep leerkrachten of het gehele team. Betrokkenen kunnen grofweg verdeeld worden in twee categorieën:

- Deskundige vanuit het samenwerkingsverband die een handelingsverlegen leerkracht begeleidt.
- Deskundige die vanwege zijn expertise ingezet wordt om gestelde ambities op dat gebied te bereiken middels de begeleiding van de leerkracht (en/of de school).

Vorm & organisatie

De deskundige van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs Almere wordt veelal, conform ons ondersteuningsstructuur, ingezet op het gebied waar de hulpvraag van de leerkracht of diens handelingsverlegenheid betrekking op heeft. In overleg met de intern begeleider en de leerkracht wordt de hulpvraag en/of de handelingsverlegenheid nader geconcretiseerd en wordt het begeleidingstraject uitgestippeld. Na elk lesbezoek vindt een nagesprek plaats.

De deskundige wordt vanwege haar expertise, veelal conform planning, ingezet ter begeleiding van de leerkrachten. Deze observatie wordt opgevolgd door een nagesprek en verslag. Vanwege de kosten worden op een reguliere dag meerdere leerkrachten bezocht en gesproken. Ook is het gebruikelijk dat een plenaire terugkoppeling gegeven wordt.

Inhoud

De deskundige van het samenwerkingsverband wordt veelal ingezet op het gebied waar de hulpvraag van de leerkracht of diens handelingsverlegenheid betrekking op heeft. De deskundige wordt vanwege zijn expertise, veelal conform overzicht lesbezoeken, ingezet ter begeleiding van de leerkrachten. Zo hebben we een expert op het gebied

van Begrijpend Lezen/Luisteren ingezet voor lessen Begrijpend Lezen/Luisteren, en een gecertificeerde EDI-trainer ten behoeve van het didactisch model. Hetzelfde is in het schooljaar 2016-2017 gedaan door een kleuterexpert van het CED-groep die de kleuterjuffen heeft begeleid bij het spel, de spelbegeleiding en andere aspecten die betrekking hebben op het kleuteronderwijs.

Doel

De deskundige van het samenwerkingsverband heeft veelal het doel de handelingsverleggen leerkracht handreikingen en handvatten te bieden opdat ze minder of niet meer handelingsverleggen is.

De deskundige met een specifieke expertise heeft als doel leerkrachten op diens specialisme handreikingen te bieden en meer competent te maken.

Instrumentarium

De deskundige van het samenwerkingsverband gebruikt haar observaties en haar kijkwijzer.

De deskundige met een expertise gebruikt veelal bij het team bekende kijkwijzers:

- Kijkwijzer 'Expliciete directe instructiemodel in combinatie met coöperatieve werkvormen'
- Kijkwijzer 'GRRIM – Begrijpend Lezen'
- Kijkwijzer 'Woordenschat'

Hoekstenen laag 'beoordeling'

Binnen de middelste laag onderscheiden we vier soorten lesbezoeken, te weten:

- Lesbezoek externe auditor
- Lesbezoek inspecteur
- Lesbezoek directie
- Lesbezoek externe deskundige

In onderstaande worden deze lesbezoeken nader toegelicht aan de hand van vijf kenmerken: de betrokkene, de vorm & organisatie, de inhoud, het doel en het instrumentarium.

Lesbezoek externe auditor

Betrokkenen

De auditor van Cadenza heeft, na de directiewisseling in september 2016 op zijn verzoek in november 2016 een audit uitgevoerd, en vrijwel alle leerkrachten bezocht in het kader van de lesobservaties. Deze audit heeft een auditrapport opgeleverd dat opgeslagen is in Sharepoint.

Vorm & organisatie

Onze school wordt, conform onze meerjarenplanning, eens in de vier jaar integraal geauditteerd als zelfevaluatie-instrument om het eigen functioneren beoordeeld te krijgen en als opmaat naar een bijgesteld of nieuw ambitieplan inzake onder meer het didactisch en pedagogisch handelen.

De audit richt zich namelijk op hetgeen waar de inspectie een school ook op beoordeelt. De auditor is meestal ook een oud-inspecteur. Voor het schooljaar 2019-2020 is Bureau Meesterschap ingehuurd aangezien de directie goede ervaringen heeft met dit onderwijsbureau waar hij overigens ook een audittraining afgerond heeft.

Inhoud

Bij een audit wordt van leerkrachten verwacht dat ze een 'instructieles' geven. De te observeren les is veelal een les Rekenen & Wiskunde, Begrijpend Lezen/luisteren, Spelling of een activiteit van Piramide. De auditor moet in staat worden gesteld onder meer het pedagogisch en didactisch handelen van de leerkrachten te kunnen beoordelen.

Doel

- Een zo actueel en zo volledig mogelijk **beeld van de kwaliteit** van het onderwijs en in dit kader van het pedagogisch en didactisch handelen te krijgen.
- Beoordeling van indicatoren **om zicht te krijgen** op wat geborgd en wat verbeterd zou moeten worden (op pedagogisch en didactisch vlak).
- Het **beoordelen** van de competentie(ontwikkeling) op individueel en op schoolniveau met de nadruk op de pedagogische en vakinhoudelijke en didactische handelen.
- Een **kritische benadering** ten opzichte van het eigen functioneren bewerkstelligen
- Het borgen, verbreden en verdiepen van de professionele, transparante aanspreek- en kwaliteitscultuur

Instrumentarium

De auditor gebruikt normaliter het onderzoekskader van de onderwijsinspectie bij de audit, waar ook de indicatoren van het didactisch en pedagogisch handelen in omschreven is.

Lesbezoek inspecteur

Betrokkenen

De inspecteur bezoekt de leerkrachten conform het lesrooster. Vooraf is meestal niet bekend bij wie welk bezoek op welk tijdstip gehouden zal worden. De VVE-inspecteur bezoekt enkel de kleuterjuffen, meestal aan de hand van een lesbezoekenrooster.

Vorm & organisatie

Onze school heeft in het schooljaar 2016 - 2017 de inspecteur mogen ontvangen die het toen nog niet vastgestelde onderzoekskader heeft ingezet. Dit heeft geresulteerd in een inspectierapport. De nieuwe manier van toezicht betekent kort gezegd ten eerste dat er breder gekeken wordt om te beoordelen of een school aan de basiskwaliteit voldoet. Voorheen keek de inspectie met name naar de opbrengsten, de onderwijsresultaten en naar onderdelen van het onderwijsproces. Nu worden bijvoorbeeld ook de veiligheid en het zicht op ontwikkeling van de leerlingen meegewogen. Een inspectiebezoek vindt gemiddeld eens per vier jaar plaats.

Het is niet ondenkbaar dat onze school door de VVE-inspecteur bij het onderzoek van de voor- en vroegschoolse educatie wordt betrokken. Een dergelijk inspectiebezoek is dan beperkt tot de groepen 1-2 (en de voorschool).

Inhoud

In het schooljaar 2016-2017 heeft een inspectiebezoek plaatsgevonden conform het nieuwe onderzoekskader. Het is gangbaar dat de inspectie de lessen conform het op die dag geldende lesrooster volgt. De inhoud is vooraf meestal niet bepaald.

Anders zit het bij het inspectiebezoek VVE. De inspectie zal conform een lesbezoekenrooster enkel de kleutergroepen observeren.

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Doel

Het doel van de inspectie is het bewaken van de kwaliteit van het onderwijs middels beoordeling van de scholen. Mogelijke oordelen voor scholen zijn: zeer zwak, onvoldoende, voldoende. Tot slot kunnen scholen op verzoek ook voor een waardering 'goed' in aanmerking komen. Dat is dus geen oordeel maar een waardering, want oordelen worden uitsluitend gegeven op basis van wettelijke vereisten. Een waardering wordt gegeven door analyse van de eigen ambities van een school en de realisatie daarvan en heeft tot doel om de scholen en besturen te stimuleren tot verdere kwaliteitsverbetering.

Instrumentarium

De inspectie gebruikt het onderzoekskader en kan ervoor kiezen om de schooleigen kijkwijzers in te zetten. De VVE-inspecteur zal gebruik maken van het onderzoekskader voor- en vroegschoolse educatie en ook deze kan gebruik maken van de eigen kijkwijzers.

Lesbezoek directie

Betrokkenen

Directie houdt conform het overzicht lesbezoeken minstens twee keer per jaar een formeel lesbezoek bij alle groepsleerkrachten. De frequentie bij de vakleerkrachten godsdienst en bewegingsonderwijs ligt lager, maar een observatie mag in ieder geval eens per jaar verwacht worden.

Vorm & organisatie

In de activiteitenkalender, het ambitieplan en het overzicht van lesbezoeken is opgenomen dat de directie in ieder geval twee keer per jaar lesbezoeken afneemt. Deze lesbezoeken zijn formeel van aard, wat in ieder geval inhoudt dat aan deze lesbezoeken een beoordeling gekoppeld wordt en als input geldt voor de (formele) gesprekken in het kader van de gesprekkencyclus. De lesbezoeken zijn derhalve ook in het kader van beoordeling van de competentieontwikkeling van leerkrachten, waarbij de nadruk gelegd wordt op het pedagogisch en didactisch handelen.

Leerkrachten worden bericht over het tijdstip, het te observeren vakgebied en het nagesprek. In de weekplanning is met dit lesbezoekenrooster rekening gehouden.

Van de leerkracht wordt verwacht dat een instructieles wordt gegeven van maximaal 45 minuten waar de fasen van het didactisch model zichtbaar worden gemaakt. Twee werkdagen voorafgaand aan de lesbezoeken doet de leerkracht de directie een lesvoorbereiding en de weekplanning toekomen. De leerkracht ontvangt via het digitale bekwaamheidsdossier het verslag van het nagesprek dat bij voorkeur op dezelfde dag wordt gevoerd.

Inhoud

In de loop der jaren is het aantal te observeren domeinen breder getrokken. Waar voorheen hetzelfde vakgebied telkens weer geobserveerd werd, heeft de directie zorggedragen voor verbreding en verdieping in dezen. Niet alleen worden cognitieve vakken als Rekenen en Spelling bezocht. Ook worden lessen godsdienst, burgerschap en bewegingsonderwijs geobserveerd. Verder is het mogelijk dat ook de zaakvakken geobserveerd worden, nu dit vanaf het schooljaar 2017-2018 bij voorkeur wordt gerelateerd aan het Begrijpend lezen.

Doel

- Het geven van **feedback**: mensen hebben terugkoppeling nodig om zich een oordeel te kunnen vormen over het eigen professionele gedrag
- Het **evalueren** van het professionele handelen, gericht op erkenning op vakmatig niveau als op persoonlijk niveau.
- Het **beoordelen** van de competentie(ontwikkeling) op individueel en op schoolniveau met de nadruk op de pedagogische en vakinhoudelijke en didactische handelen.
- Het **vaststellen van het niveau van bekwaamheid** van de leerkracht: startbekwaam, basisbekwaam of vakbekwaam.
- Het **in kaart brengen** van de kwaliteit van de les of het vakgebied op individueel en schoolniveau en zo mogelijk verklaringen zoeken voor de opbrengsten van een leerkracht en/of het vakgebied.
- Realiseren van **een doorgaande lijn en eenduidigheid**: creëren van een gezamenlijke manier van werken op het gebied van inhoud en methodiek, houding en gedrag in de groep en vakoverstijgende aspecten
- Het borgen, verbreden en verdiepen van de professionele, transparante aanspreek- en kwaliteitscultuur

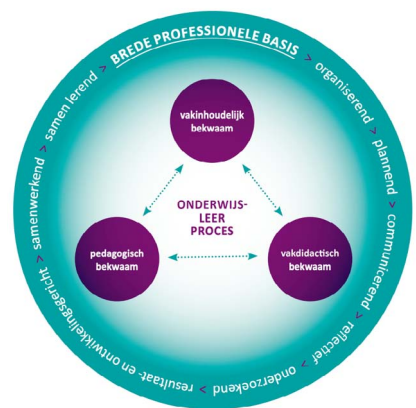
Instrumentarium

Bij de formele lesbezoeken waarbij een besluit genomen wordt over het niveau van bekwaamheid zet de directie, als gecertificeerd assessor, de kijkwijzer van de competentiethermometer in. De Competentiethermometer is een gevalideerd instrument, waarmee de pedagogische en didactische vaardigheden van leerkrachten goed in beeld gebracht kunnen worden. Dit instrument biedt ook de mogelijkheid om dit op de verschillende niveaus te doen.

Bij overige formele lesbezoeken maakt de directie gebruik van de bij het team bekende kijkwijzers:

- Kijkwijzer 'Expliciete directe instructiemodel in combinatie met coöperatieve werkvormen'
- Kijkwijzer 'GRRIM – Begrijpend Lezen'
- Kijkwijzer 'Woordenschat'
- Kijkwijzer 'Burgerschap'

Lesbezoek externe deskundige

Betrokkenen

Een externe deskundige wordt ingezet ter beoordeling van een leerkracht, groep leerkrachten of het team.

Vorm & organisatie

Deze vorm van lesbezoeken kan gezien worden als een 'smalle' visitatie omdat het gericht is op een deelterrein waar de externe deskundige voor wordt ingehuurd. Meestal gaat het om een optelsom van individuele beoordelingen op een specifiek deelterrein. Net als bij een externe audit worden leerkrachten, meestal conform lesbezoekenrooster, geobserveerd. De observatie is altijd gericht op de beoordeling van de vakinhoudelijke, vakdidactische en/of pedagogische competentie. Van de lesbezoeken volgt in ieder geval een totaaloverzicht en/of een individueel verslag. Het verslag wordt ter ondertekening aangeboden via het digitale bekwaamheidsdossier.

Inhoud

De inhoud houdt verband met het te beoordelen deelterrein. In deze schoolplanperiode betreft het de trajecten Spelling in relatie tot het coöperatief leren, het kleuteronderwijs, het Begrijpend Lezen & Luisteren en het Expliciete directe instructiemodel als didactisch model.

Voornoemde trajecten brengen een andere type beoordeling met zich dan enkel een positief of minder positief gespreksverslag:

- Beoordeling in het kader van het Piramidecertificaat.
- Beoordeling in het kader van het assessment 'Begrijpend Lezen/Luisteren'.
- Beoordeling in het kader van het assessment 'Spelling in relatie tot coöperatieve werkvormen'.
- Beoordeling in het kader van EDI-ambassadeurschap of het predicaat 'EDI-school'.

Doel

- **Certificering** van individuele collega's.
- Het realiseren van het **predicaat EDI-school**.
- Het verkrijgen van een zo actueel en zo volledig mogelijk **beeld van de kwaliteit van een deelaspect** van het onderwijs.
- De beoordeling van indicatoren **om zicht te krijgen** op wat hetzij geborgd hetzij verbeterd dient te worden op vakinhoudelijk, pedagogisch en didactisch vlak.
- Het **beoordelen van de competentie(ontwikkeling)** op individueel en op schoolniveau met de nadruk op het pedagogisch, vakinhoudelijk en didactisch handelen.
- Het **borgen, verbreden en verdiepen** van de professionele, transparante aanspreek- en kwaliteitscultuur

Instrumentarium

De externe deskundige gebruikt kijkwijzers waarvan de indicatoren altijd als bekend worden verondersteld. De specifieke kijkwijzer is niet altijd bekend bij de leerkrachten.

Borging

De 'Piramide van de lesbezoeken' is verankerd in ons onderwijs- en personeelsbeleid en is daarmee onze manier van werken geworden. Middels daaraan gekoppelde documenten, waar dit document een onderdeel van is, is dit proces geborgd. Bij de borging betrekken we in dit kader ook het volgende:

- De school werkt ten aanzien van lesbezoeken met vaste formats zoals kijkwijzers (of voorbereidingsformats);
- De school hanteert een voor directie en leerkrachten toegankelijk systeem van het beschikbaar stellen en bewaren van verslagen. Dit geschiedt namelijk middels het digitale bekwaamheidsdossier.
- Het bieden van sturing door de directie en (kwaliteits)coördinatie door er regelmatig op terug te komen en er een standaardonderwerp voor de vergaderingen te maken, zelfs gevisualiseerd in een ontwerp als de Piramide.
- De school hanteert een jaarlijks overzicht van (vrijwel) alle lesbezoeken dat frequent geactualiseerd wordt middels de maandelijkse memo en vastgelegd is in de activiteitenkalender.
- De formele lesbezoeken zijn onderdeel van de gesprekkencyclus, gespreksverslagen hiervan worden verplicht opgenomen in het digitale bekwaamheidsdossier. De overige verslagen van lesbezoeken kan de leerkracht zelf toevoegen aan zijn bekwaamheidsdossier.

Het goed vastleggen van de kaders van de Piramide van lesbezoeken, de grootse ambitie grootse resultaten te bereiken, de professionele en open houding van de leerkrachten en het adequaat faciliteren van leerkrachten maakt de invulling van deze piramide duurzaam. Het is nu onderdeel van het algehele schoolbeleid en de verwachting is dat het in de loop der jaren zich nog nader zal ontwikkelen.

En verder: er zijn een aantal evaluatiemomenten ingepland met team om het proces van de lesbezoeken in relatie tot de gestelde ambities te bespreken en aan te scherpen. Zo blijft de Piramide in het vizier en wordt deze nog meer aangescherpt en verstevigd.

